

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

***Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická
České Budějovice, Husova 3, 371 60, IČ: 00582239***

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.1.10/03.0001

**Název projektu: Podpora rozvoje podnikatelských znalostí a dovedností
žáků**

Typy právnických osob podle občanského zákoníku č.89/2012 Sb.

Vznik:

Právnické osoby se ustavují:

- a) **Zakladatelským právním jednáním**
- b) **Působením veřejné moci** (zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci – např. ČNB)
- c) **Jiným způsobem** (např. společenství vlastníků bytových jednotek se zakládá schválením stanov a vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku).

Při ustavení právnické osoby se určuje a do veřejné evidence zapisuje: její název, sídlo, předmět činnosti, statutární orgán a způsob jejího vytváření (volbou, jmenováním). Uvádějí se též jména prvních členů tohoto orgánu. Samozřejmě se zapisují i všechny eventuální změny těchto údajů.

Údaje o právnických osobách se zapisují do veřejných rejstříků vedených soudy nebo jinými orgány veřejné moci. Den zápisu do rejstříku je dnem vzniku právnické osoby a dnem výmazu z rejstříku tato osoba zaniká. Právnická osoba má od svého vzniku do zániku právní osobnost, takže může svými orgány samostatně jednat, nabývat práva a zavazovat se k povinnostem.

Rozlišení – podle svého postavení a své činnosti se rozlišují **právnické osoby soukromého práva**, které slouží soukromým účelům (např. obchodní banky) a **právnické osoby veřejného práva** (např. ČNB).

Největší právnickou osobou veřejného práva je stát. Ten má sice vůči občanům v mnoha záležitostech nadřazené mocenské postavení, ale v oblasti soukromého práva se považuje za právnickou osobu na stejné úrovni s ostatními právnickými osobami i s fyzickými osobami.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Působení – všechny právnické osoby jsou vytvářeny k uspokojování zájmů lidí.

Právnické osoby působí ve všech oblastech hospodářského a společenského života. Mají rozmanité právní podoby a organizační struktury.

Podnětem k jejich vytváření je buď podnikatelský zájem, nebo občané usilují o seberealizaci mimo hospodářskou sféru v rozmanitých spolcích a zájmových organizacích kulturních, sportovních a charitativních (např. Česká obec sokolská).

Sleduje-li právnická osoba dosažení obecného blaha vykonáním veřejně prospěšné činnosti, má právo na status veřejné prospěšnosti. Tento status (postavení a úloha osoby nebo skupiny) se jí zapisuje do veřejného rejstříku. Taková společnost se může ucházet u státních orgánů o zvláštní výhody (např. daňové úlevy – např. Kapka naděje).

Jednání za právnické osoby – při právních jednáních jsou zastupovány osobami fyzickými, které za ně jednají jejich jménem a na jejich účet přímo jako jejich orgány nebo jde o **nepřímé zastoupení smluvní (dříve nazývané „zastoupení na základě plné moci“)**.

Orgány právnické osoby jsou jednak individuální (jimiž je jeden člen), nebo kolektivní (mají více členů).

Právnickou osobu zavazuje protiprávní čin, kterého se při plnění svých úkolů dopustil člen jejího orgánu, její zaměstnanec nebo jiný její zástupce vůči třetí osobě. Sankce v takovém případě postihuje právnickou osobu, ta může vůči provinilé osobě uplatnit tzv. regres.

Zrušení právnické osoby

- a) **Právním jednáním jejího příslušného orgánu**
- b) **Uplynutím doby, na kterou byla ustavena**
- c) **Dosažením účelu, pro který byla ustavena**
- d) **Rozhodnutím soudu či jiného orgánu veřejné moci.**

Obvykle se ruší s likvidací, určený likvidátor vymáhá její pohledávky, uhrazuje její dluhy a zpeněžuje její majetek.

Ke zrušení bez likvidace dochází tehdy, pokud celé jmění právnické osoby i se všemi dluhy a pohledávkami přechází na právního nástupce. Občanský zákoník člení právnické osoby do tří skupin:

1. Korporace
2. Fundace
3. Ústavy

- **Korporace** (spolky) tvoří společenství osob, jejím základem je osobní složka (corpus = latinsky tělo).
- I právnická osoba tvořená jej jedním členem je korporací. Občanský zákoník podrobně upravuje nejčastěji se vyskytující korporace – spolky.
- **Spolek** mohou založit nejméně tři osoby, mající společný zájem o vytvoření samosprávného dobrovolného svazku.
- Nikdo nesmí být nucen k účasti ve spolku a nikomu nesmí být bráněno vystoupit z něho.
- Členové spolku neručí za jeho dluhy
- Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí i zkratka „z.s.“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, které vedly společníky k jeho založení.
- Spolky nelze zakládat za účelem podnikání nebo jiné výdělečné činnosti. Příklad spolku – Spolek pro obnovu venkova ČR
- **Fundace je právnická osoba vytvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu. Její činnost se váže na účel, k němuž byla zřízena. Fundus = latinsky základ.**
- **Fundace se ustavují zakladatelským právním jednáním nebo zákonem.**
- **V občanském zákoníku upravené fundace jsou nadace a nadační fondy.**
- **Nadace** se zakládají k užitečnému účelu, který může být veřejně prospěšný nebo dobročinný. Např. Nadace Naše dítě.
- Je zakázáno zakládat nadace k podpoře politických stran nebo k dosažení výdělečných cílů. Plní-li nadace zakázaný účel, soud ji i bez návrhu zruší a nařídí její likvidaci.
- Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu. Nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil.
- Název nadace obsahuje slovo „nadace“ a obvyklou součástí názvu bývá uvedení jejího účelu.
- Nadace se zakládá nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo pořízení pro případ smrti.
- Zákon vyžaduje dodržení formy veřejné listiny, která musí obsahovat mimo jiné název a sídlo nadace, jméno a bydliště zakladatele, účel a výši nadačního kapitálu. Výše majetkového vkladu při založení nadace musí představovat částku nejméně 500 000 Kč.
- Vnitřní uspořádání, orgány a činnost nadace upravuje její statut. Statutárním orgánem je správní rada mající alespoň tři členy. Dalším orgánem bývá dozorcí rada, není-li zřízena, vykonává její působnost revizor.
- Nadace vzniká dnem zápisu do nadačního rejstříku a zaniká dnem výmazu z něj.
- **Nadační fond** slouží stejně jako nadace k veřejně prospěšnému nebo dobročinnému účelu. Zakládá se také veřejnou listinou, liší se však od nadace tím, že není trvalý. Jeho majetek nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu. Naopak může být celý spotřebován k účelu, pro nějž byl založen. Na rozdíl od nadace není minimální výše jeho majetku limitována.
- V názvu tohoto fondu musí být uvedena slova „nadační fond“. Např. Nadační fond obětem holocaustu.
- **Ústav** je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky.
- Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.
- Název ústavu musí obsahovat slova „zapsaný ústav“, postačí však zkratka „z.ú.“
- Od korporací se liší tím, že řízení a provoz v nich nezajišťují členové, ale zaměstnanci.
- Statutárním orgánem ústavu je ředitel odpovědný správní radě, která ho do funkce jmenuje a z funkce odvolává.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Ústavů je mnoho, podle zaměření jejich činností a způsobů jejich založení a řízení se rozlišují ústavy soukromoprávní a veřejnoprávní.
- Ústavy se vyskytují ve všech oblastech společenského a hospodářského života.
- Dobrým příkladem ústavu je Charita České republiky, nebo Výzkumný ústav práce a sociálních věcí.

Rozlišení obchodních korporací – dle zákona o obchodních korporacích

- **Obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva.**
- V právní teorii se rozlišují společnosti osobní a kapitálové.
- V osobních společnostech společníci nebo alespoň někteří z nich neomezeně ručí za závazky společnosti a osobně v nich pracují.
- V kapitálových společnostech nemusí společníci osobně pracovat, ale účastní se svými majetkovými vklady. Jejich ručení za závazky je omezeno.

- **Obchodními společnostmi jsou:**
- - veřejná obchodní společnost
- - komanditní společnost
- - společnost s ručením omezeným
- - akciová společnost
- - evropská společnost
- - evropské hospodářské zájmové sdružení EHZS.

- **Družstva jsou:**
- - družstvo
- - evropská družstevní společnost.

Postavení a hospodaření těchto právnických osob upravuje zákon o obchodních společnostech a družstvech. Evropská společnost, EHZS a Evropská družstevní společnost se tímto zákonem řídí v rozsahu, v jakém to připouštějí přímo použitelní předpisy EU.

Založení a vznik obchodní korporace

- **Obchodní korporace se zakládá společenskou smlouvou nebo zakladatelskou listinou ve formě veřejné listiny.**

- Obchodní korporace vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku, kam se zapisují tyto náležitosti:
 - obchodní název s vyznačením, o jaký typ korporace jde,
 - sídlo a předmět podnikání, jména a bydliště (u PO sídla) zakladatelů a určení statutárního orgánu,
 - výše základního kapitálu.

Vklad do základního kapitálu

Vklad do základního kapitálu společnosti je peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu. Předmětem vkladu je věc, kterou společník vkládá do obchodní korporace za účelem nabytí účasti v ní.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tuto povinnost může splnit v penězích (peněžitý kapitál) nebo vnesením jiné penězi ocenitelné věci (nepeněžitý vklad).

Souhrn všech vkladů je základní kapitál obchodní korporace.

Důsledky výše vkladu

Podle výše vkladu se určuje společníkův podíl na čistém obchodním majetku společnosti.

Podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a jeho práva a povinnosti vyplývající z této účasti.

Po dobu trvání nebo po zrušení společnosti má společník právo na svůj podíl, nikoliv na vrácení předmětu vkladu (peněžitého nebo nepeněžitého).

Zrušení a zánik obchodní korporace

• Orgány obchodní korporace

- **Nejvyšším orgánem v osobní společnosti jsou všichni její společníci, v kapitálové společnosti valná hromada a v družstvu členská schůze.**
- **Statutárním orgánem osobní společnosti je každý společník, ve společnosti s ručením omezeným jednatel (ledaže společenská smlouva určí, že více jednatelů tvoří kolektivní orgán), u akciové společnosti představenstvo.**
- Zrušení obchodní korporace
- Dochází k němu z iniciativy společnosti nebo rozhodnutím soudu.
- Soud o jejím zrušení může rozhodnout pouze z důvodů uvedených v zákoně.
- Návrh na zrušení může podat státní orgán nebo osoba, která prokáže, že na tom má právní zájem.
- **Neúspěšně hospodařící obchodní korporace může zaniknout v konkurzním řízení provedeném podle zákona o konkurzu a vyrovnání.**
- Ruší-li se obchodní korporace s likvidací, konečnou zprávu o průběhu likvidace, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku předkládá likvidátor nejvyššímu orgánu obchodní korporace.
- Likvidátor je povinen uchovat uvedené dokumenty po dobu deseti let od zániku obchodní korporace.
- V případě zrušení korporace bez likvidace, zajišťuje uchování jejích dokumentů právní nástupce, který přejímá majetek zrušené korporace i všechny její dluhy.
- **Zánik obchodní korporace nastává dnem výmazu z obchodního rejstříku.**

Typy společností podrobně upravené v zákoně

Veřejná obchodní společnost (v.o.s.) je společnost, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společnou firmou a ručí za její závazky veškerým svým majetkem solidárně.

- Společníci se osobně účastní na podnikání společnosti.
- Je-li společníkem právnická osoba, vykonává společenská práva a povinnosti jí pověřený zmocněnec, kterým může být pouze fyzická osoba.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Komanditní společnost (k.s.) je společnost, v níž alespoň jeden společník (komanditista) ručí za její závazky omezeně jenom svým vkladem a alespoň jeden společník (komplementář) ručí neomezeně veškerým majetkem.

- Jako statutární orgán řídí společnost komplementáři.
- Společenská smlouva určuje výši vkladů komanditistů a způsob rozdělení zisku na část připadající komanditistům a část připadající komplementářům.

Společnost s ručením omezeným (spol.s r.o. nebo s.r.o) je společnost, ve které společenská smlouva stanoví mimo jiné výši základního kapitálu, jména a bydliště společníků, výši jejich vkladů připadajících na jejich podíly.

- Podíl každého společníka se určuje podle poměru jeho vkladu k výši základního kapitálu.
- Společníci ručí za závazky společnosti do výše svých vkladových povinností.
- **Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada, statutárním orgánem je jednatel nebo skupina jednatelů.**
- Tento typ společnosti může založit i jediný zakladatel

- **Akciová společnost (a.s.)** je společnost, jejíž základní kapitál je ve výši nejméně 2 miliony Kč nebo 80 tisíc EUR a je rozvržen na určitý počet akcií.
- K založení akciové společnosti se vyžaduje přijetí stanov. **Nejvyšším orgánem je valná hromada akcionářů, řídicím orgánem je představenstvo nebo ředitel.**
- Systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje představenstvo a dozorčí rada, je systém dualistický.
- Systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje správní rada a statutární ředitel, je systém monistický.
- Akcionář je společníkem akciové společnosti, podílí se podle zákona a podle stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při jejím zrušení a likvidaci.
- Podíl na zisku se nazývá dividenda.

- **Družstvo** je společenství neuzavřeného počtu osob, založené za účelem vzájemné podpory svých členů nebo jiných osob nebo za účelem podnikání.
- Musí mít nejméně tři členy.
- Zakladatel družstva svolá zájemce na ustavující schůzi za účelem přijetí stanov, zvolení orgánů a schválení základního členského vkladu.
- Stanovy družstva musí mimo jiné obsahovat:
 - firmu a předmět podnikání nebo činnosti,
 - práva a povinnosti člena,
 - výši základního členského vkladu,
 - počet členů představenstva a kontrolní komise.

Souhrn základních členských vkladů tvoří základní kapitál družstva. Zmiňují-li stanovy vznik členství pracovním poměrem člena k družstvu, může se členem stát pouze osoba způsobilá k uzavření pracovní smlouvy.

Orgány družstva jsou členská schůze, představenstvo a kontrolní komise.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V družstvu, které má méně než 50 členů, může být ve stanovách určeno, že se představenstvo nezřizuje a statutárním orgánem je předseda.

Družstvo vzniká zápisem do obchodního rejstříku.

Podle předmětu činnosti existují např. družstva zemědělská, výrobní, bytová, sociální, stavební, obchodní.

Od roku 2012 jsou právnické osoby trestně odpovědné. Nejhorším trestem, který lze právnické osobě udělit je její zrušení.